

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

DP-II.070.73.AJ.2024
Warszawa, dnia 2024-01-09 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z zadanymi pytaniami podczas expose Pana Premiera Donalda Tuska, w dniu 12 grudnia 2023 r., przedkładałam odpowiedzi na pytania z obszaru działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

Ad. pytanie Pana Posła Mariusza Błaszczaka (PiS): *Prawo i Sprawiedliwość zadbało o polskie rodziny i wprowadziło program 800+. Przypominam o tym, bo parę dni temu nazywaliście ten program waszym konkretem i przekonywaliście, że nic, co dane, nie będzie odebrane. Tymczasem nie dalej jak we wrześniu marszałek Hołownia mówił, że trzeba rozważyć wycofanie programu. To co z tym 800+?*

Informuję, że nie są prowadzone ani planowane żadne prace legislacyjne, które zmierzałyby do zmian, ograniczeń czy likwidacji świadczenia wychowawczego, czy też jednorazowego świadczenia dobry start.

Ad. pytanie Pani Posłanki Barbary Bartuś (PiS): *Co prawda powiedział Pan, że nic, co zostało dane, nie zostanie zabrane: rozumiemy wszyscy, że trzynaste, czternaste emerytury, 500+, kapitał opiekuńczy, 300+. Nie zostanie odebrane? to, co zostało już Pola kom wypłacone dzięki decyzjom rządu Prawa i Sprawiedliwości.*

Informuję, że zasady wypłaty dodatkowych rocznych świadczeń pieniężnych tzw. 13 i 14 emerytury są uregulowane ustawowo. Zgodnie z ustawą z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2022 r. poz. 2575, z późn. zm.), jak również zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 2023 r. o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. poz. 1407) wypłata tych świadczeń gwarantowana jest corocznie.

Ponadto, informuję, że nie są prowadzone ani planowane żadne prace legislacyjne, które zmierzałyby do zmian, ograniczeń czy likwidacji świadczenia wychowawczego, czy też jednorazowego świadczenia dobry start.

Ad. pytanie Pana Posła Tadeusza Tomaszewskiego (Lewica): *Chciałbym zapytać o elementy dotyczące tzw. emerytury wdowiej, o kwestię podniesienia wysokości zasiłku pogrzebowego, bo wiem, że na jednym ze spotkań Pan premier już o tym mówił. Jest kwestia dotycząca tzw. emerytur stażowych. W całym systemie emerytalnym - ZUS podaje - na marzec tego roku funkcjonuje, szanowni państwo, 365 tys. osób, które pobierają kilkusetzłotowe, kilkunastozłotowe emerytury, tzw. śmieciowe. Myślę, że pański rząd będzie musiał się z tym zmierzyć, bo w najbliższym czasie będzie to dotyczyło 600 tys. Osób.*

Obecna kwota zasiłku pogrzebowego wynosząca 4000 zł obowiązuje od 2011 r. Kwota ta nie była zmieniana pomimo stale rosnących cen i szczególnie wysokiej inflacji w ostatnim okresie. Biorąc pod uwagę powyższe, a także oczekiwania społeczne, w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęte zostały prace analityczne i legislacyjne mające na celu wypracowanie rozwiązań idących w kierunku podwyższenia kwoty zasiłku pogrzebowego, a tym samym zmniejszenia obciążeń finansowych osób pokrywających koszty pogrzebu.

Dyskusję odnośnie emerytur stażowych rozpoczniemy przeprowadzając szerokie konsultacje społeczne. Renta wdowia będzie przedmiotem debaty w trakcie procedowania projektu obywatelskiego. Należy podkreślić, że jest to jeden z zapisów Umowy Koalicyjnej.

Zgodnie z Umową Koalicyjną świadczenia społeczne muszą być uzupełnione, zwłaszcza w obszarze systemowego wsparcia rodzin, osób z niepełnosprawnościami, opiekunów osób niesamodzielnych i seniorów. Koalicja widzi potrzebę kompleksowych rozwiązań w zakresie polityki społecznej. Między innymi wprowadzimy rozwiązania zwiększające aktywność społeczną osób starszych oraz gwarantujące godne warunki dla seniorów po śmierci współmałżonka.

Odnosnie tzw. emerytur groszowych - wzrost liczby emerytur niższych niż najniższe gwarantowane emerytury wynika z faktu, że obecnie jedynym warunkiem uzyskania prawa do emerytury jest osiągnięcie wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn). By otrzymać wypłatę emerytury, po osiągnięciu wieku emerytalnego, wystarczy obecnie jedna składka odprowadzona na ubezpieczenia społeczne w czasie całego swojego dotychczasowego życia.

Emerytury niższe niż najniższe otrzymują osoby, które nie mają wymaganego minimalnego okresu ubezpieczeniowego (20/25 lat), który gwarantuje otrzymanie emerytury w wysokości najniższej (gwarantowanej przez państwo).

Pragnę podkreślić, że dostrzegamy problem osób, które nie nabyły prawa do emerytury najniższej bez swojej winy, w szczególności w wyniku trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej w okresie transformacji systemowej (np. długotrwałe bezrobocie). Podejmiemy prace w zakresie możliwości poprawy sytuacji tej grupy osób.

Ad. pytanie Pani Posłanki Marceliny Zawiszy (Lewica): *czy popiera Pan europeizację prawa do strajku politycznego w Polsce, aby realnie dać ludziom prawo do walki o swoje prawa?*

Rząd pozostaje otwarty na dyskusję w zakresie przepisów regulujących rozwiązywanie sporów zbiorowych. Jednak wszelkie zmiany, w tym w zakresie prawa do strajku, powinny

poprzedzić konsultacje w ramach Rady Dialogu Społecznego – najważniejszego forum trójstronnej współpracy rządu, związków zawodowych i organizacji pracodawców.

Ad. pytanie Pana Posła Bartłomieja Dorywalskiego (PiS): *wielu ekonomistów prognozuje, że już za kilka miesięcy inflacja wyniesie poniżej 5%. Czy to oznacza, że waloryzacja emerytur będzie na poziomach jak za pierwszych rządów PO, czyli żenująco niska?*

Waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych jest jednym z głównych zadań realizowanych w ramach polityki społecznej państwa. Stanowi ona element konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, wyrażonego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, co oznacza konieczność istnienia mechanizmu utrzymywania wszystkich świadczeń na poziomie ich realnej wartości. Trybunał Konstytucyjny w swoich orzeczeniach niejednokrotnie podkreślał, że w konstytucyjnym prawie do zabezpieczenia społecznego mieści się prawo do zachowania realnej wartości emerytur i rent, zaś formuła i częstotliwość przeprowadzenia waloryzacji mogą być modyfikowane pod warunkiem, że nie stanowi to naruszenia prawa emerytów i rencistów do zachowania realnej wartości przysługujących im świadczeń.

Zasady waloryzacji stanowiące o wzroście emerytur i rent są bardzo ważne, a emeryci i renciści są w centrum zainteresowania naszego Rządu.

Z ekonomicznego punktu widzenia waloryzacja jest wynikiem spadku siły nabywczej pieniądza spowodowanym głównie przez inflację i ma na celu urealnienie wartości wypłacanych świadczeń w odniesieniu do wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, dostosowując - w sposób ciągły - wartość wypłacanych świadczeń do zmian cen. Jednocześnie w sytuacji trwałego wzrostu gospodarczego uzasadnione jest zwiększanie wskaźnika waloryzacji o część realnego wzrostu wynagrodzeń.

Na 2024 r. w budżecie państwa są zagwarantowane środki finansowe na waloryzację świadczeń. Prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. wyniesie nie mniej niż 112,3%. Szacowany całkowity koszt waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych i innych świadczeń podwyższanych wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent, przy ww. prognozowanym wskaźniku waloryzacji wynosi ok. 43,6 mld zł (łącznie ze skutkiem finansowym podwyższenia wysokości tzw. 13 i 14 emerytury).

Mechanizm podwójnej waloryzacji świadczeń stanowi instrument zabezpieczenia ich wartości w dobie niepewnej sytuacji gospodarczej wywołanej m.in. przez politykę poprzedniego rządu.

Szczególnie, że jednorazowe dodatki, które oczywiście utrzymamy, nie wchodzi w tzw. podstawę waloryzacji, nie wpływają zatem na realną wartość rent i emerytur.

Jednocześnie obok opisanego mechanizmu proponujemy cały pakiet polityki senioralnej skoordynowanej przez Minister ds. polityki senioralnej.

Ad. pytanie Pana Posła Bartłomieja Dorywalskiego (PiS): *czy w trudnych czasach tempo podwyżek minimalnej płacy będzie w tej kadencji takie jak w latach 2007–2015, co z powrotem uczyni z naszego narodu tanią siłą roboczą państw wiodących w Unii Europejskiej?*

Informuję, że mechanizm ustalania minimalnego wynagrodzenia za pracę reguluje ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207, z późn. zm.).

Ustawa ta gwarantuje coroczny wzrost wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w stopniu nie niższym niż prognozowany na dany rok wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem. Jednocześnie, jeśli w roku, w którym odbywają się negocjacje wysokość minimalnego wynagrodzenia jest niższa od połowy wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w I kwartale tego roku, gwarancja ta jest zwiększana dodatkowo o 2/3 prognozowanego wskaźnika realnego przyrostu PKB.

W przypadku, gdy w roku poprzednim rzeczywisty wzrost cen różnił się od prognozowanego, ustawa przewiduje zastosowanie mechanizmu korygującego (zastosowanie wskaźnika weryfikacyjnego w odniesieniu do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku z tytułu różnicy pomiędzy rzeczywistym a prognozowanym wzrostem cen w roku poprzednim).

W myśl art. 3 ww. ustawy, gdy prognozowany na rok następny wskaźnik cen wynosi co najmniej 105% ustala się dwa terminy zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej, tj. od dnia 1 stycznia i od dnia 1 lipca. Natomiast, gdy wskaźnik ten wynosi mniej niż 105% – ustala się jeden termin zmiany ww. wysokości minimalnych gwarancji płacowych, tj. od dnia 1 stycznia.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustawy, wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego, w skład której wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców. Celem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego jest takie ustalenie minimalnego wynagrodzenia za pracę, aby uwzględnić potrzeby strony społecznej, przy jednoczesnej dbałości o konkurencyjność i rozwój polskiej gospodarki.

W przypadku, gdy Rada Dialogu Społecznego nie osiągnie porozumienia odnośnie do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej na rok następny, decyzję w tym zakresie podejmuje Rada Ministrów w drodze rozporządzenia do dnia 15 września. Ustalone przez Radę Ministrów kwoty minimalnych gwarancji płacowych nie mogą być niższe niż przedstawione Radzie Dialogu Społecznego do negocjacji.

Ponadto, należy zauważyć, że Polska jest zobowiązana do transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej do dnia 15 listopada 2024 r.

Wymaga podkreślenia, że nasz Rząd zagwarantował w budżecie państwa podwyżki dla państwowej sfery budżetowej o 20% oraz dla nauczycieli o 30 %, w tym dla nauczycieli początkujących o 33%.

Ad. pytanie Pani Posłanki Marleny Małąg (PiS): *Czy te programy społeczno-gospodarcze, które doprowadziły do tego, że dzisiaj Polska jest w tak komfortowej sytuacji, będą realizowane, czy wrócimy do tych czasów, kiedy było gigantyczne bezrobocie, kiedy Polakom kazano pracować za 3-5 zł, a emeryci mieli waloryzację dwu czy trzyzłotową. Panie premierze,*

proszę odpowiedzieć, bo Pan mówi, że to, co dane, będzie realizowane, a Pana parlamentarzyści mówią o tym, że będzie trzeba związać czerwone dywany. Jaka jest rzeczywistość? Jaka jest prawda?

Nasz Rząd traktuje priorytetowo przeciwdziałanie bezrobociu oraz tworzenie warunków dla pracownika, tak by praca była wykonywana w godnych warunkach. Będziemy podejmować działania na rzecz likwidacji luki płacowej, a także eliminacji innych barier, stojących na drodze równego traktowania na rynku pracy.

Nie ma zgody na to by w Polsce rosło bezrobocie. Bezrobocie nie powinno przekraczać poziomów uznawanych za bezrobocie naturalne, a bezrobotni w szczególnie ciężkiej sytuacji (m.in. osoby niepełnosprawne, sprawujące opiekę lub których kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom rynku pracy) będą otrzymywać wsparcie dopasowane do ich potrzeb i sytuacji, a tym samym dające szanse na stopniową integrację z rynkiem pracy. Znacznie większy nacisk położymy także na to, by praca była wykonywana w godnych warunkach, żeby Polska przestała być kojarzona z niskimi kosztami pracy i prekaryjnymi warunkami pracy. Bardzo liczymy tu na pogłębiony i uczciwy dialog społeczny.

Wsparcie emerytów i rencistów jest jednym z priorytetów naszego Rządu, a waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych jest jednym z głównych zadań realizowanych w ramach polityki społecznej państwa. Stanowi ona element konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, wyrażonego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, co oznacza konieczność istnienia mechanizmu utrzymywania wszystkich świadczeń na poziomie ich realnej wartości. Trybunał Konstytucyjny w swoich orzeczeniach niejednokrotnie podkreślał, że w konstytucyjnym prawie do zabezpieczenia społecznego mieści się prawo do zachowania realnej wartości emerytur i rent, zaś formuła i częstotliwość przeprowadzenia waloryzacji mogą być modyfikowane pod warunkiem, że nie stanowi to naruszenia prawa emerytów i rencistów do zachowania realnej wartości przysługujących im świadczeń.

Od 2008 r. obowiązują obecnie funkcjonujące przepisy w zakresie ustalenia wysokości wskaźnika waloryzacji oraz terminu waloryzacji.

Wskaźnik waloryzacji zależy od inflacji (średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych) oraz udziału (określanego w ramach Dialogu Społecznego lub w przypadku braku zgodności stron rozporządzeniem RM) realnego wzrostu płac. Przy czym udział realnego wzrostu płac nie może być niższy niż 20%. Im niższa jest inflacja tym niższy wskaźnik waloryzacji i odwrotnie im wyższa inflacja tym wyższy wskaźnik waloryzacji.

Wysoka waloryzacja emerytur i rent, w szczególności w 2023 r., jest wynikiem wysokiego średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, który będziemy jak najszybciej ograniczać.

Na 2024 r. w budżecie są zagwarantowane środki finansowe na waloryzację świadczeń. Prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. wyniesie nie mniej niż 112,3%. Szacowany całkowity koszt waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych i innych świadczeń podwyższanych wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent, przy ww. prognozowanym wskaźniku waloryzacji wynosi ok. 43,6 mld zł (łącznie ze skutkiem finansowym podwyższenia wysokości tzw. 13 i 14 emerytury).

Ad. pytanie Pani Posłanki Elżbiety Witek (PiS): *Podwyższyliście wiek emerytalny kobietom o 7 lat, na wsi o 12 lat. Pańscy doradcy, ale także politycy Platformy Obywatelskiej i nie tylko mówili o tym, że Polacy powinni pracować dłużej. Proszę odpowiedzieć na pytanie, jaką macie politykę związaną z emeryturami. Czy zamierzacie podnieść wiek emerytalny, w tym wiek emerytalny dla kobiet?*

Emeryci i renciści są w centrum zainteresowania naszego Rządu. Nie ma planów podwyższenia wieku emerytalnego. Dodatkowo, zgodnie ze złożoną wcześniej obietnicą nasz Rząd gwarantuje, że wszystkie dotychczas obowiązujące rozwiązania, mające na celu poprawę życia emerytów i rencistów, będą kontynuowane. W przyszłym roku odbędzie się waloryzacja emerytur i rent, wypłacone zostanie tzw. dodatkowe (tzw. 13 emerytura) oraz kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne (tzw. 14 emerytura) dla emerytów i rencistów. Prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2024 r. wyniesie nie mniej niż 112,3%. Szacowany całkowity koszt waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych i innych świadczeń podwyższanych wskaźnikiem waloryzacji emerytur i rent, przy ww. prognozowanym wskaźniku waloryzacji wynosi ok. 43,6 mld zł (łącznie ze skutkiem finansowym podwyższenia wysokości tzw. 13 i 14 emerytury). Natomiast wsparcie emerytów i rencistów w postaci 13. i 14. emerytury to prawie 30 mld zł.

Reasumując, stanowczo odrzucamy koncepcję podwyższenia ustawowego wieku emerytalnego. Temat ten w trakcie kampanii wyborczej przed ostatnimi wyborami podnosiło jedynie Prawo i Sprawiedliwość, włączając takie pytanie do zarządzanego w dniu wyborów do Sejmu i Senatu RP - referendum. Jednocześnie pragnę podkreślić, że reforma emerytalna z 2012 roku, do której nie ma już powrotu, zachowywała szczególne przywileje rolników. To rząd Prawa i Sprawiedliwości z takich zapisów zrezygnował. Stanowisko ówczesnego rządu brzmiało: „Powrót do obowiązującego przed 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę przez rolników, po dniu 31 grudnia 2017 r.”.

Ad. pytanie Pani Posłanki Lidii Burzyńskiej (PiS): *W exposé przekonywał Pan, że wszystkie polskie kobiety poczną poprawę swojego życia. Jak rozumieć tę zapowiedź w kontekście zniesienia zakazu handlu w niedzielę, wiedząc, że w handlu pracuje ok. 2 mln osób, z czego ok. 90% to kobiety?*

W centrum zainteresowania polityki naszego Rządu jest poprawa sytuacji kobiet, w tym kobiet pracujących, pobudzenie aktywności zawodowej i mocne wsparcie rodzin. Państwo zapewni szczególne wsparcie dla par planujących rodzicielstwo poprzez finansowanie procedury in vitro oraz pełen dostęp do bezpłatnych badań prenatalnych. Zapewnimy realizację nowoczesnych standardów opieki okołoporodowej. Szczególny nacisk zostanie położony na rozbudowę sieci żłobków. Jednocześnie w trosce o budowanie kapitału społecznego i wyrównywanie pozycji kobiet na rynku pracy, koniecznym jest zapewnienie dodatkowego wsparcia kobiet w powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim. Będziemy podejmować działania na rzecz likwidacji luki płacowej, a także eliminacji innych barier, stojących na drodze równego traktowania na rynku pracy.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/